

ОСОБЛИВОСТІ ІСПАНОМОВНИХ БІЛІНГВІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Дослідники зазначають, що американці мексиканського походження, серед яких англійсько-іспанських білінгвів у третьому поколінні більше, ніж серед представників інших іспаномовних етносів, вважаються найбільш активними носіями іспанської мови у США [6, 35]. Значна кількість іммігрантів з Мексики не намагається оволодіти англійською мовою. Американський варіант слугує для них лише засобом (у вигляді обмеженого мовного матеріалу) на випадок необхідного спілкування з англо-американцями. Наведемо приклад, що містить спогади мексиканського хлопця, батьки якого (іммігранти з Мексики у США) користувалися англійською мовою лише з причини крайньої необхідності: *In public, my father and mother spoke a hesitant, accented, and not always grammatical English* [4, 308]. Подружжю не вистачало елементарних мовленнєвих навичок для того, щоб адекватно розуміти носіїв англійської мови, у зв'язку з чим їх можна кваліфікувати як *пасивних* білінгвів (тих, хто хоча б приблизно розуміє висловлювання, здійснене другою мовою): *And then they would have to strain, their bodies tense, to catch the sense of what was rapidly said by los gringos* (курсив у тексті) [4, 308]. Вочевидь, що англійська мова для цих мексиканців була мовою „чужої” для них спільноти, мовою етносу, який вони дерогативно іменують *los gringos*, у той час як іспанська мова для них є „своєю”, мовою їх етносу, спілкуватися якою є природним та приємним для них: *At home, they returned to Spanish. The language of their Mexican past sounded in counterpoint to the English spoken in public. The words would come quickly, with ease* [4, 308].

Поряд з цим для значної кількості мексикано-американців характерною вважається *активна* двомовність, тобто вони у повсякденній комунікації користуються як англійською, так і іспанською мовами. Взаємодія англійської мови з іспанською мовою сприяє мовленнєвій інтерференції, а білінгвізм, як відомо, насамперед проявляється у мовленні. Як уже зазначалося, одним із наслідків білінгвізму є гібридна „мова” *“Spanglish”*. Дослідники свідчать, що вживання *“Spanglish”* зазвичай зумовлюється гумористичною ситуацією, проте, у деяких випадках білінгв не здатний правильно висловити свою думку засобами лише однієї з мов, внаслідок чого він користується *“Spanglish”*. Крім того, вихідці

з Латинської Америки схильні виражати свій емоційний стан (наприклад, незадоволення) за допомогою такого переключення з англійської мови на іспанську [2].

Мовознавці зазначають, що крім “*Spanglish*” у США існують і інші гібридні утворення на базі англійської та іспанської мов. Так, наприклад, в Америці функціонує так звана „англійська мова мексикано-американців” (*Chicano English*), що первісно вживалася лише у південно-західних штатах та “іспанська мова мексикано-американців” (*Chicano Spanish*), яка містить вагому кількість кальок з англійської мови. Такі кальки, як *Te llamar para trás* буквально передають типову фразу англійської мови *I’ll call you back*, проте, ніколи не вживаються в іспаномовних країнах [3, 110].

Відомо, що білінгви іспаномовного походження, спілкуючись англійською мовою, вживають вкраплення з іспанської мови. Вживання вкраплень з іспанської мови пояснюється не недостатньою мовною компетентністю мовця, не „прогалиною” у знанні англійської мови, а відбувається з ряду соціокультурних та психолінгвістичних причин. У мовленні вихідців з Латинської Америки вживання лексики іспанської мови зумовлюють:

- власні мовні пріоритети;
- бажання передати своє ставлення до співрозмовника (як правило, позитивного);
- намагання передати емоції та колорит, які (з точки зору мовця) неможливо передати засобами англійської мови;
- наголошення національних особливостей іспаномовного етносу.

Мовні пріоритети мовця-латиноамериканця, як правило, визначаються його мовним оточенням та інтенцією актуалізувати компоненти білінгвізму. Наведемо приклад з розмови мексиканського хлопця із бабусею, в якому він розповідає про свою майбутню дружину. Онук показує фотокартку дівчини, а бабуся, схвалюючи зовнішність нареченої хлопця, переключається з іспанської мови на англійську: “*es pretty*” [5, 303]. Таке переключення з однієї мови на іншу ми пояснюємо свідомим вибором мексиканки, який детермінується тим, що її співрозмовником є представник її етносу, тим більше, рідний онук. На нашу думку, людина, що досить добре говорить англійською мовою (як показують інші фрагменти її мовлення) не може бути нездатною висловити просту думку, якою є судження „вона

красива”, проте, жінка надає перевагу дієслову іспанської мови (*es*) у третій особі, вживаючи його замість аналогу англійської мови (*is – She is pretty*).

Науковці зазначають, що переключення з англійської мови на іспанську може відбутися, коли мовцю необхідно підкреслити винятковість об’єкту, про який йдеться. Наведемо уривок, в якому пуерто-риканка за походженням описує перші роки свого життя у США. Історичні та соціально-культурні причини призвели до того, що будинки, які розташовані у латиноамериканських кварталах (*barrio*) США називають *El Building*. Вживання означеного артиклю іспанської мови перед іменником англійської мови *building* (будівля), на нашу думку, підкреслює той факт, що у таких будинках мешкають лише „латінос”, а слово англійської мови *building* підкреслює, що квартали, де розташовані ці будинки, знаходяться саме у США: *....so we lived in El Building ...it was as if the heart of the city map were being colored brown – café con leche brown. Our color* [1, 181].

Дослідники зазначають, що одним з чинників переключення з однієї мови на іншу може бути *комунікативна ситуація*. Так, комунікативна ситуація, в якій вихідці з Латинської Америки спілкуються зі своїми співвітчизниками та родичами нерідко спонукає мовців до вживання вкраплень з іспанської мови. У наведених нижче прикладах за допомогою одиниць іспанської мови *prima, tíá, americanito, niña* передається негативне ставлення представників старшого покоління „латінос” до американізації їх нащадків. Прихильність до американського способу життя, спілкування з „*gringos*” розглядається ними як зрадництво. Згадані лексеми, на нашу думку, наголошують, що ця людина, яка „зрадила” своїм традиціям, має латиноамериканське походження: *“Your prima is pregnant by that man she’s been sneaking around with...I’m your tíá política...”* [1, 185]. *Your cousin was growing up an americanito in her belly when this movie was made. ... Well, niña, her screams could be heard downtown* [1, 186].

Отже, ключовими функціями запозичень та вкраплень з іспанської мови у мовленні латиноамериканців є: а) відбиття національних особливостей власного етносу; б) віддзеркалення характерних рис власної етнічної групи, в) стилістично забарвлене позначення об’єктів, що мають відношення до культури та життєдіяльності етносу.

З'явлення в тексті запозиченого слова з певним лексичним значенням, не тотожним значенню слова мови-реципієнта, як зазначають дослідники, викликано необхідністю, що витікає з комунікативної функції мови. Вживання у мовленні, що здійснюється засобами англійської мови, слів іспанської мови з фактично тотожною семантикою, викликано, на нашу думку, екстралінгвальними чинниками, а саме потребою наголосити особливості національної культури іспаномовних етносів.

Таким чином, переключення з англійської мови на іспанську у мовленні білінгвальних американців іспаномовного походження та у мовленні білих американців США зумовлено такими екстралінгвальними чинниками: соціокультурний “макро-чинник” – етнічна стереотипізація та детермінований ним психологічний фактор – ставлення до співрозмовника. Ці чинники значною мірою впливають і на характер функціонування мовних одиниць іспанської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Cofer O.J. *Silent Dancing* / O.J. Cofer // *Visions of America*. – New York: Persea Books, 1993. – P. 179 – 186.
2. Koivisto M. *Spanglish : The History and Language of Spanish-speaking People in the USA* / M. Koivisto // *Introduction to American English Long Paper*. – 1998.
3. MacNeil R., Cran W. *Hispanic Immigration : Reconquest or Assimilation* / R. MacNeil, W. Cran // *Do You Speak American?* – New York : a division of Random House, Inc., 2005. – P. 89 – 114.
4. Rodriguez R. *Aria : A Memoir of a Bilingual Childhood* / R. Rodriguez // *Multitude. Cross-Cultural Readings for Writers* / by Chitra B. Divakaruni, New York : McGraw-Hill, Inc., 1993. – P. 307 – 322.
5. Soto G. *Like Mexicans* / G. Soto // *Visions of America*. – New York : Persea Books, 1993. – P. 301 – 304.
6. Suárez-Orozco M.M., Paez M.M. *The Research Agenda* / M.M. Suárez-Orozco, M.M. Paez // *Latinos. Remarking America*. – Berkeley & Los Angeles : Un. Of Cal. Press, 2002. – P. 1 – 37.